VERA
VLAAMS-BRABANT

GAS bij lokale bestuen

02/03/2026

Introductie en Doel

- Inzicht geven in **wat GAS is en wat het niet is**
- Overzicht van **types GAS en toepassingsgebieden**
- Duidelijkheid scheppen over **rollen, verantwoordelijkheden en gegevensverwerking**
- Aandacht voor **beleidskeuzes, risico's en valkuilen**
- Focus op **correcte, proportionele en rechtszekere handhaving**

VERA
VLAAMS-BRABANT

Wat zijn Gemeentelijke Administratieve Sancties (GAS)?

- Administratieve sancties opgelegd door of namens het lokaal bestuur
- Alternatief voor strafrechtelijke vervolging bij bepaalde inbreuken
- Gericht op **lokale overlast en verkeersinbreuken**
- Afhandeling via een **administratieve procedure**, geen strafrecht
  - Snelle en lokale reactie op overlast en verkeersonveiligheid
  - Ontlasting van het strafrecht
  - Mogelijkheid tot maatwerk door gemeenten
  - Instrument binnen een breder beleid (preventie, inrichting, sensibilisering)

VERA
VLAAMS-BRABANT

Overzicht GAS-types

- **Types**
  - GAS-1-2-3: milieuovertredingen, geur, lawaai, sluikstorten, overlast
    - Boete maximum 500€ voor meerderjarigen en 175€ voor minderjarigen
  - GAS-4: verkeersinbreuken: blauwe zone, betalend parkeren en parkeren met beperkte duur, stilstaan / foutief parkeren, verbodsborden C3 en F103
    - Kentekenaansprakelijkheid mogelijk
  - GAS-5: beperkte snelheidsovertredingen tussen 30-50 km/u
- **Parkeerretributies geen GAS4, dat is retributiereglement**

VERA
VLAAMS-BRABANT

Wettelijk kader

Overzicht wetgeving

- **Wet betreffende de gemeentelijke administratieve sancties dd 24 juni 2013** (GAS-wet)
  - KB vaststellers
  - KB sanctionerend ambtenaar
  - KB GAS4 – automatisch werkende toestellen
- **Gecoördineerde Wet betreffende de politie over het wegverkeer** (wegverkeersweg)
- **Wet op het politieambt** (WPA)
- Camerawet

VERA
VLAAMS-BRABANT

Eigen regelgeving van de gemeente

- In het kader van de GAS-wetgeving, is er steeds een gemeenteraadsbeslissing nodig om een GAS-boete te kunnen opleggen

Geen gemeenteraadsbesluit = geen GAS-boete

VERA
VLAAMS-BRABANT

Specifiek GAS 4

Gemeente kan verkeersinbreuken inzake stilstaan en parkeren en de overtredingen op de verkeersborden C3 en F103, voor zover vastgesteld door automatisch werkende toestellen, sanctioneren met GAS

- **Categorieën KB 9 maart 2014**
  - 1ste categorie: 58 euro
    - Bv. het is verboden stil te staan of te parkeren op markeringen van verkeersgeleiders en verdrijvingsvlakken
    - Bv. het niet in acht nemen van de verkeersborden C3 en F103
    - Bv. het niet in acht nemen van de verkeersborden E1, E3, E5, E7 en van het type E9
  - 2de categorie: 116 euro
    - Bv. het is verboden te parkeren op parkeerplaatsen voorbehouden voor personen met een handicap
    - Bv. het is verboden stil te staan of te parkeren op het trottoir

Geen discretionaire bevoegdheid om administratieve geldboete zelf te bepalen

VERA
VLAAMS-BRABANT

GAS 5: Cumulatieve voorwaarden

- De overtreding mag maximaal 20 km/u te veel bedragen (excl. technische correctie van 6 km/u)
- De overtreding vindt plaats op wegen waar 30 km/u of 50 km/u de max. snelheid is (ongeacht wie beheerder is)
- De overtreding wordt vastgesteld door een automatisch werkend toestel **dat volledig gefinancierd is door de lokale overheid** (zie bv. Vonnis Meise)
  - Bemand, onbemand, vast of mobiel
  - Gemeente of politiezone ≠ gewest
  - Inkomsten vloeien immers richting gemeentekas
- De overtreding wordt begaan door een meerderjarig persoon of rechtspersoon
- Er wordt op hetzelfde moment geen andere overtreding vastgesteld
  Bv. tegelijkertijd door het rode licht rijden of niet beschikken over geldig rijbewijs
- Vaststelling moet **altijd** door de **politie** gebeuren

VERA
VLAAMS-BRABANT

GAS 5

- GAS 5 is niet opgenomen in de wet betreffende de gemeentelijke administratieve sancties
- GAS5 is wel opgenomen in de wegverkeerswet

VERA
VLAAMS-BRABANT

Rollen in GAS-handhaving

- **Vaststellers**
  - Politie (verplicht in geval van GAS5, veelvoorkomend bij andere GAS)
  - Bijzondere vaststellers (gemeente, intercommunale, andere gemachtigden)
  - Specifieke vereisten per GAS-type
- **Sanctionerend ambtenaar**
  - Bevoegd voor de beslissing en oplegging van de sanctie
  - Kan georganiseerd zijn op:
    - (Inter)gemeentelijk niveau
    - Provinciaal niveau
    - Intercommunale of gelijkaardige diensten
  - Moet onafhankelijk en objectief optreden
- **Gemeente / lokaal bestuur**
  - Organisatorisch en juridisch eindverantwoordelijke

VERA
VLAAMS-BRABANT

Gegevensverwerking binnen GAS

- GAS impliceert altijd verwerking van persoonsgegevens
  - Identificatiegegevens van de overtreder
  - Voertuiggegevens
    - Gegevens met betrekking tot een motorvoertuig
    - Identificatiegegevens van de houder van een nummerplaat
    - Naam van de onderneming die houder is van de nummerplaat
  - Identificatiegegevens van het slachtoffer
- Soms gevoelige context (gedrag, in kaart brengen verplaatsingen, …)
- In de meeste gevallen is de gemeente verwerkingsverantwoordelijke
- Andere actoren kunnen:
  - Verwerker zijn
  - (Mede)verwerkingsverantwoordelijke zijn
- Afhankelijk van doel en middelen van de verwerking

VERA
VLAAMS-BRABANT

Bewaringstermijn van de gegevens

- Bewaartermijnen:
  - Indien een GAS-boete: 5 jaar
  - Indien geen GAS-boete: 6 maanden

- Logbestanden
  - Verplicht!
  - Inzicht in verwerking van de gegevens *(wat)*
  - Inzicht in de verwerker van de gegevens *(wie)*

VERA
VLAAMS-BRABANT

Specifiek GAS 4 en 5 met ANPR - datastromen

- 2 camera's: ANPR + overzichtscamera
- Gegevens gaan naar leverancier + (eventueel) naar politie
- Hits komen in toepassing van de vaststeller
  - GAS 5 altijd politie
  - GAS4 soms gemeentelijke vaststeller, soms politie
- Vaststeller verifieert of het systeem de nummerplaat correct herkend heeft
  - "human in the loop"
- PV gaat naar sanctionerend ambtenaar, die beslist over boete
  - Vaak externe partij (protocol nodig!)
  - *In Aarschot interne medewerker (eenvoudiger)*
- Boete wordt geïnd door de gemeente
- Mogelijke afwijkingen
  - Bezwaar tegen boete mogelijk
  - Niet betaling van de boete
  - Buitenlandse bestuurders

VERA
VLAAMS-BRABANT

Camera’s en de VTC

- **Privacy en gegevensbescherming zijn fundamentele rechten.**
- **Camera’s in publieke zones zijn een aantasting hiervan.**
- **Aantastingen van fundamentele rechten mogen, maar moeten dan wettelijk, verantwoord, en proportioneel zijn.**
- **Dit vereist een beoordeling door de lokale instantie:**
  - Wat is het probleem?
  - Wat zijn de mogelijkheden om dat aan te pakken?
  - Is het probleem voldoende ernstig om camera’s te verantwoorden?
  - Zo ja, hoe organiseer je dat (inclusief privacy by design en blurren)?
  - En hoe evalueer je dat? Werken de camera’s, in verhouding tot de overlast én de aantasting?

VERA
VLAAMS-BRABANT

Typische problemen – op basis info VTC

- **Negeren van de aantasting van de privacy: “dit kadert in veiligheidsbeleid, of mobiliteitsbeleid. Dat is een lokale bevoegdheid, dus VTC moet zich niet moeien”.**
    - Dan is er eigenlijk geen beoordeling meer; lokale bevoegdheid wordt dan een “uitzondering” op fundamentele rechten.
- **Slechte transparantie rond doeleinden: het is voor de snelheid, voor de veiligheid, voor de openbare orde, voor wetshandhaving, voor overlast – afhankelijk van wie je het vraagt (en natuurlijk ook *function creep*).**
- **Halve transparantie naar de burgers: “we blurren, en het zijn maar nummerplaten, dus er is geen privacy-impact”. Er wordt verzwegen dat de ongeblurde beelden wel degelijk bewaard worden en toegankelijk zijn in geval van betwisting.**
    - Bovendien zeer vaak combi tussen GAS5 en andere overtredingen, inclusief politie.

VERA
VLAAMS-BRABANT

Typische problemen – op basis info VTC (2)

- **“De burgers zijn akkoord”: kan best zijn, maar zij zijn niet de enige betrokkenen.**
  - Opmerking: aanvoeren dat vooral niet-lokale chauffeurs worden betrapt, helpt niet. Dat lijkt dan geen erg eerlijke verwerking te zijn…
- **Fout uitgangspunt: stap 1 was kiezen waar de camera’s komen. Wat met de probleemidentificatie, of afweging alternatieven?**
- **Algemene verantwoordingen: “camera’s zijn doeltreffend, niet-geautomatiseerde afdwinging is complex / duur, we willen de infrastructuur niet aantasten”.**
  - Dat zijn algemeenheden – als we dat aanvaarden, kan élke camera, altijd en overal. Dan aanvaard je dus dat lokaal beleid per definitie boven privacy staat. Kan niet.

VERA
VLAAMS-BRABANT

Typische problemen – op basis info VTC (3)

- **De inkomsten vloeien terug naar mobiliteit.**

  Dat is weinig tot niet relevant voor de privacy-impact. Het is misschien wel belangrijk voor burgers die het geldklopperij vinden, maar niet voor de VTC.

- **De keten is erg complex** (verwerking bij de camera, vaststelling, verrijking, beslissing, boetecorrespondentie, aanmaning), waardoor privacyrisico's vergroten, problemen sneller voorkomen, en moeilijker opgelost kunnen worden.

- **Human in the loop blijkt vaak grotendeels theorie.**

VERA
VLAAMS-BRABANT

Standpunten en beleidskeuzes bij gebruik camera’s

ANPR-checklist

- Noodzakelijkheid en proportionaliteit
- Doelbinding
- Transparantie en consultatie
- Gegevensminimalisatie
- Bewaartermijnen
- Technologie en gegevensstromen
- Periodieke evaluatie
- Risicobeheersing

VERA
VLAAMS-BRABANT

Governance en valkuilen

- **DPIA/GEB verplicht instrument in geval van**
  - DIV aansluiting
  - camera's
- **Documentatie en aantoonbaarheid**
  - Onduidelijke verantwoordelijkheden
  - Slechte signalisatie
  - Onvoldoende motivatie tov fundamentele rechten van de mens (art 8 EVRM)
- **Function creep**
  - Camera's gebruiken voor andere doeleinden
    - Vb handhaving Joodse wijk ten tijde van Corona
- **Slechte signalisatie**
  - Vb. vergeten zijstraten …
- **Discriminatoire of perverse effecten**
  - Vb. uitgezonderd plaatselijk verkeer met whitelist
    - Permanente surveillance van het in- uitrijden van de wijk
    - Degene die de handhaving wensen, zijn ook degene die geen boete kunnen krijgen
      - Kunnen onbeperkt te snel rijden in eigen wijk
- **Verwerkingsregisters**

VERA
VLAAMS-BRABANT

GAS Praktisch

VERA
VLAAMS-BRABANT

Duiding GAS

- **Verschillen:**
  - GAS123: milieuovertredingen, geur, lawaai, sluikstorten, overlast
  - GAS4: verkeersinbreuken: stilstaan / foutief parkeren, verbodsborden C3 en F103
  - GAS5: beperkte snelheidsovertredingen tussen 30-50 km/u

- **Parkeerretributies geen GAS4, dat is retributiereglement**

VERA
VLAAMS-BRABANT

Procesoverzicht GAS

- Voorbereiding:
  - Beleidskeuzes en afwegingskader
  - reglementen, machtigingen, protocollen
- Vaststelling:
  - Manueel
  - Automatisch (ANPR)
- Administratieve afhandeling: kennisgeving, verweer, beslissing
- Inning en beroep

VERA
VLAAMS-BRABANT

Voorbereidingen

- **Aansluitingen DIV:**
  - GAS12345 sancties: beraadslaging FO 18/2015, herzien voor GAS5 FO 21/005
  - Parkeerretributies: beraadslaging FO 14/2016, uitgebreid door FO 21/021
  - Procedure:
    - Aanvraag bij informatieveiligheidscomite: modelbrief verbintenisverklaring
    - Aanvraag bij FOD Mobiliteit: overeenkomst en informatienota
      - Goedkeuringen machtiging GAS12345
      - Goedkeuringen machtiging Parkeerretributies
    - DPIA over de verwerking van de MAGDA gegevens!
- **Aansluiting MAGDA:**
  - Raadpleging DIV verloopt nu via MAGDA

VERA
VLAAMS-BRABANT

Voorbereiding

- **GAS opnemen in GAS/politiereglement**
  - Alle inbreuken die je met GAS wilt beboeten, moeten in GAS/politiereglement opgenomen zijn.
  - Reglement moet gepubliceerd worden op de website.

- **Protocol met procureur des konings**
  - Gemende inbreuken: GAS123
  - GAS4 en GAS5
  - Voorbeeld stad Hasselt

VERA
VLAAMS-BRABANT

Vaststellingen

- **Uitvoering van een vaststelling:**
  - De inbreuken die het voorwerp van administratieve sancties kunnen uitmaken, worden vastgesteld door een politieambtenaar,een agent van politie of een bijzondere veldwachter in het kader van zijn bevoegdheden (art 20 GAS-wet)
    - Ingave in ISLP verplicht
  - De inbreuken die uitsluitend het voorwerp kunnen uitmaken van administratieve sancties kunnen eveneens worden vastgesteld door de volgende personen : de gemeente-ambtenaren die voldoen aan de door de Koning vastgelegde minimumvoorwaarden (art 21 GAS-wet)
    - Selectie
    - Aanwerving
    - Opleiding
    - Bevoegdheden

VERA
VLAAMS-BRABANT

Vaststelling

- **Uitvoering van een vaststelling:**
  - Provinciale of gewestelijke ambtenaren, de personeelsleden van intergemeentelijke samenwerkingsverbanden en autonome gemeentebedrijven.
    - Gemeenteraad wijst aan.
    - In aanstellingsbesluit worden de artikelen uit de gemeentelijke politiereglement opgesomd waarvoor ze bevoegd zijn.
  - De personeelsleden van de openbare vervoersmaatschappijen die behoren tot 1 van de door de Koning bepaalde categorieën (binnen hun bevoegdheden).

VERA
VLAAMS-BRABANT

Vaststelling

- **Procedure**
  - Vaststeller = verwerkingsverantwoordelijke
    - Beschikken zelf over DIV-machtiging
    - Moet een PV of BV afleveren met daarin alle persoonsgegevens van de overtreder

    - Indien de vaststeller er niet in slaagt de overtreder te identificeren, is er geen wettelijke rechtsgrond om deze aan de politie of de sanctionerend ambtenaar te bezorgen voor verder onderzoek. De politie of sanctionerend ambtenaar moet deze vraag weigeren en verwijzen naar de bevoegdheden van de GAS-vaststeller voor verder onderzoek.
      - Bevestigd door verschillende bronnen: advies COC, VVSG, FOD Mobiliteit

VERA
VLAAMS-BRABANT

Sanctionering

- **Procedure**
  - Ontvangen van de vaststelling van de vaststeller
    - Politie = Proces Verbaal (PV)
    - Andere vaststellers = Bestuurlijk Verslag (BV)
  - Sanctionerend ambtenaar beslist of de administratieve procedure wordt opgestart.
    - Kennisgeving per aangetekende brief

VERA
VLAAMS-BRABANT

Sanctionering

- Indien de vaststeller het dossier niet verrijkt heeft, kan de sanctionerend ambtenaar dit NIET doen
  - Vaststeller heeft zelf machtiging om nodige opzoekingen uit te voeren.
  - Controle die een sanctionerend ambtenaar kan uitvoeren:
    - Is het adres correct?
    - Is de overtreder een recidivist?

- Beslissing moet binnen een termijn van 6 maanden genomen (vanaf de dag van de vaststelling) worden en ter kennis worden gebracht van de betrokkenen.

VERA
VLAAMS-BRABANT

Sanctionering

- Kennisgeving beslissing en boete moet per aangetekende zending worden bezorgd.

- Inning van de boete
  - Ten voordele van de gemeente

- Register administratieve sancties
  - Elke gemeente houdt één enkel bestand bij van de natuurlijke personen of rechtspersonen die, op basis van het algemeen politiereglement, het voorwerp hebben uitgemaakt van een administratieve sanctie.
  - De gemeente is verantwoordelijk voor de verwerking van dit bestand.

VERA
VLAAMS-BRABANT

Discussie

- **Hoe meer partijen – hoe complexer**
  - Vaststelling sluikstorten via een slimme camera – vaststeller van de plaatser van de camera bekijkt de beelden en doet de vaststelling – stuurt de beelden naar de politie voor verder onderzoek – politie bezorgt dan PV aan de sanctionerend ambtenaar.
  - Wat met bijkomende reglementen?
    - Bv. reglement omtrent retributie voor de opruiming van het vuilnis vs gas-reglementering
    - Artikel 5 gas-wet: De gemeenteraad kan voor dezelfde inbreuken op zijn reglementen en verordeningen niet tezelfdertijd in een strafsanctie en in een administratieve sanctie voorzien.
      - Hoe interpreteren?
      - Is retributie een strafsanctie?

VERA
VLAAMS-BRABANT

In de praktijk

VERA
VLAAMS-BRABANT

In de praktijk – GAS bij LB

- **Aansluiting DIV**
  - DPIA
  - MAGDA-aansluiting
- **Politiereglement/GAS-reglement**
- **Camerareglement (aanpassen)**
- **Protocol met procureur des konings**
  - Bij GAS4 en gemengde inbreuken
- **Aanduiding door gemeenteraad**
  - Zowel voor vaststellers als voor sanctionerende ambtenaren
- **Juiste overeenkomst met derden opstellen (DPO betrekken)**

VERA
VLAAMS-BRABANT

Complex verhaal

- **GAS is een complex verhaal**
  - Veel betrokken partijen
  - Veel niet op mekaar afgestemde wetgeving
  - Veel gegevensuitwisselingen
  - Veel tegenstanders/voorstanders bij de bevolking
  - Veel procedures en vragen bij de VTC
  - …

“Bezint eer ge begint “

VERA
VLAAMS-BRABANT

Vragen?

VERA
VLAAMS-BRABANT